

Avdelningen för energiberedskap
Enheten för försörjningsberedskap drivmedel och gas
Anja Lidholm
016-544 24 59
anja.lidholm@energimyndigheten.se

Informationsklass: K1

Yttrande angående remiss av SOU 2025:51 Bättre förutsättningar för klimatanpassning

Energimyndigheten har beretts möjlighet att avge yttrande i rubricerat ärende.

Sammanfattning

- Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak remissen *Bättre förutsättningar för klimatanpassning* (SOU 2025:51).
- Energimyndigheten ser i huvudsak positivt på de angivna förslagen i utredningen. Sammantaget bedöms förslagen stärka kommuners incitament att utveckla arbetet med klimatanpassning och med detta stärka sin, och Sveriges, samlade beredskap.
- Myndigheten ser vissa utmaningar i utredningen, främst relaterat till finansieringsmodellen och dess tänkbara effekter på investeringar på energiområdet.
- Medfinansiering av fastighetsägare av klimatanpassningsåtgärder är i grunden positivt, och en naturlig utveckling av de ökade anpassnings- och beredskapsbehov samhället står inför. Energimyndigheten föreslår dock att man i första hand överväger att använda en annan finansieringsmodell än den som utredningen för fram, och i andra hand genomför föreslagna justeringar av viktiga parametrar i vald modell.

Energimyndighetens ställningstagande

Myndigheten tillstyrker i huvudsak utredningen, och ser som helhet positivt på de framförda förslagen, för att kommuner ska kunna förbättra sitt arbete med klimatanpassning, och därigenom stärka såväl sin klimatresiliens, som den allmänna beredskapen.

Energimyndighetens främsta invändning rör den föreslagna finansieringsmodellen, där vi ser risker relaterade till energiområdets omställning. Valet av modell medför risk för negativa konsekvenser ur ett energieffektiviseringsperspektiv, vilket riskerar att försvaga genomslaget för flera av utredningens egna förslag.

Våra huvudsakliga synpunkter

Energimyndigheten ser i huvudsak positivt på utredningen, och dess förslag för att förbättra förutsättningarna för klimatanpassningsarbete. Att utredningen föreslår en skyldighet för kommuner att i en för allmänheten förmodat relativt välkänd handling (översiktsplanen) redovisa vilka klimatanpassningsåtgärder man avser initiera, och att man på begäran av enskild som planerar att genomföra en klimatanpassningsåtgärd ska tillhandahålla relevant information och underlag som kommunen har, skapar en tydlighet för befintliga och blivande fastighetsägare. Detsamma gäller skyldigheten för kommuner att uppdatera sina detaljplaner om det finns betydande risk för skador till följd av klimatrelaterade händelser. En tydligare fördelning av samordningsansvaret för klimatanpassningsåtgärder, där kommuner ges en tydligare roll, bidrar till att arbetet kan effektiviseras genom koordinering av personella och ekonomiska resurser, och minskar risken för bland annat risköverföring.

Myndigheten ser en viss risk för att skyldigheten att göra en genomgång av ej genomförda detaljplaner kan medföra stora kostnader för en kommun. En eventuell oproportionerlig kostnadsbörda kan dock sannolikt enkelt undvikas genom mindre justeringar exempelvis beträffande övergångsregleringen.

Energimyndighetens främsta invändning rör den föreslagna finansieringsmodellen, där vi ser risker relaterade till energiområdets omställning. Det är i grunden positivt att kommuner ges ökade och förbättrade möjligheter till klimatanpassningsåtgärder, och myndigheten invänder inte mot att ansvaret för finansiering delas mellan samhällets aktörer. Större vikt bör dock läggas vid förutsägbarhet och transparens i kostnadsfördelningen, och annat värde än marknadsvärde bör användas som grund för avgiftens storleksberäkning. För att minska kostnadssvinn i samband med bland annat framtagande och avgränsning av medfinansieringsområde och överklagandehantering, bör modellen för framtagande av beräkningsnycklar förenklas.

Förslaget saknar en begränsning för den totala avgiftsbördan, då antalet gånger en fastighetsägare kan bli medfinansieringsansvarig inte begränsas, vilket innebär att enskilda fastighetsägare kan drabbas av upprepade påslag på upp till tio procent av marknadsvärdet. Därtill bygger förslaget på relativt oförutsägbara avgifter kopplade till marknadsvärdet. Den föreslagna modellen riskerar därigenom att leda till flera möjliga negativa konsekvenser, som kan försvaga genomslaget för flera av utredningens egna förslag, och i förlängningen bidra till en fördröjning i en hållbar utveckling inom energiområdet. Bland de konkreta riskerna kan nämnas såväl hämmade ekonomiska *incitament* som *möjligheter* för enskilda fastighetsägare att investera i åtgärder rörande energieffektivisering, klimatanpassning och reservberedskap.

Valet av marknadsvärde som utgångspunkt för beräkning av avgiftens storlek riskerar exempelvis att leda till, att en fastighetsägare som genom investeringar i solceller eller backventiler höjt marknadsvärdet på sin fastighet, drabbas hårdare

Datum
2025-10-15

av ett medfinansieringsbeslut än en i övrigt likvärdig fastighet där inga investeringar gjorts. På motsvarande sätt riskerar en osäkerhet beträffande kommande tvingande utgifter leda till att enskilda fastighetsägare av ekonomiska skäl premierar billigare, eldrivna luftkonditioneringssystem framför mer hållbara, men initialt mer kostsamma lösningar. Då samhällets behov av kylning i ett allt varmare klimat kommer öka, riskerar modellen att driva fram en ökad elkonsumtion. En sådan utveckling medför på sikt risk för en kraftigt ökad belastning på elnäten, med påföljande förhöjd risk för elfeffektbrist, liksom höga kostnader för både fastighetsägare och andra brukare av energisystemen. Fastighetsägare, offentliga såväl som privata, bör uppmanas, och ges förutsättningar, att beakta hållbarhetaspekten vid klimatanpassningsarbetet, och vid planeringen för hur man ska möta behovet av kyla i såväl befintligt byggnadsbestånd som vid nyproduktion.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit, chefsjuristen Rikard Janson, biträdande avdelningschef Anna Lindström, samt enhetschefen Karl Björklund. Föredragande har varit handläggaren Anja Lidholm.

Caroline Asserup

Anja Lidholm